

22 873

Wijziging van een aantal belastingwetten in het kader van het belastingplan 1993

MEMORIE VAN ANTWOORD

Ontvangen 18 december 1992

1. Algemeen

Met genoegen vernemen wij de instemming van de leden van de PvdA-fractie met het onderhavige wetsvoorstel. De leden van de CDA-fractie hebben met gemengde gevoelens kennis genomen van het wetsvoorstel. Men spreekt de gevolgde systematiek van het samenvoegen van voorstellen van verschillende aard in één wet minder aan. Zij zijn van oordeel dat een dergelijke benadering de uitoefening van de constitutionele taak van de Eerste Kamer kan bemoeilijken, hetgeen temeer klemmt indien principiële wijzigingen van het belastingrecht aan de orde komen die verstrekkende gevolgen kunnen hebben voor de structuur van het belastingstelsel. De leden van de VVD-fractie stellen de pakketsgewijze behandeling op prijs, maar zouden aparte agendering op prijs stellen. De leden van de SGP-, RPF- en GPV-fractie wijzen er in dit verband op dat aldus voor de Eerste Kamer een gecompliceerde situatie kan ontstaan.

Deze opmerkingen bevestigen wat ons, voor zover nog nodig, reeds uit de gedachtenwisseling met de Tweede Kamer der Staten-Generaal was duidelijk geworden. Over dit onderwerp kan verschillend worden gedacht en wordt dus ook verschillend gedacht. Vanzelfsprekend zullen wij alle oordelen bij een volgende gelegenheid laten meewegen. Overigens stond en staat ook voor ons al vast dat wetswijzigingen van structurele aard zich niet lenen voor opneming in één pakket. In de discussie met de Tweede Kamer is reeds het voorbeeld van de Brede Herwaardering genoemd, die uiteraard niet voor samenvoeging met onderwerpen van geheel andere aard in aanmerking komt. Voor opneming in een belastingplan komen in aanmerking onderwerpen die betrekking hebben op het budgettaire en koopkrachtbeeld van het komende begrotingsjaar en die overigens fiscaal van technische aard zijn. Principiële wijzigingen van het belastingrecht met verstrekkende gevolgen voor de structuur van het belastingstelsel zijn naar ons oordeel in het onderhavige voorstel dan ook niet aan de orde. Voor zover de leden van de CDA-fractie zouden menen dat dit wel het geval is met betrekking tot de aanpassing van betaaltermijnen – zij lijken daarop te duiden – wijzen wij er reeds op deze plaats op dat het onderwerpelijke voorstel niet meer doet dan ervoor

zorgen dat – onder meer – werkgevers door hen ingehouden gelden op tijd afdragen.

2. Directe Belastingen

De leden van de CDA-fractie merken op dat het voorliggende beleids-pakket in grote lijnen het fiscale beleidspakket voor het jaar 1993 bevat. Dit pakket maatregelen betreft inderdaad een aanzienlijk deel van de fiscale wetsvoorstellen voor 1993. Zoals ook in de miljoenennota is weergegeven beoogt het geheel aan beleidsmaatregelen voor 1993 op een evenwichtige wijze een reactie te geven op een aantal ontwikkelingen. Belangrijke punten daarbij voor het kabinet zijn, zoals de leden van de CDA-fractie terecht opmerken, onder meer een beheerste ontwikkeling van de lastendruk, bestrijding van de inflatie en bevordering van de werkgelegenheid. Het fiscale pakket levert in dit kader een belangrijke bijdrage aan de maatregelen die samenhangen met het door het kabinet gewenste inkomensbeeld.

Onderdeel van het fiscale pakket is een verhoging van de belastingvrije som en een beperking van de inflatiecorrectie op de schijflengten. Evenals vorig jaar is hiertoe na ampele afweging besloten. Wij realiseren ons terdege dat de verschillende fracties bij het inzetten van deze maatregelen vorig jaar, bij de behandeling van het belastingplan 1992, kanttekeningen hebben gemaakt. De leden van de CDA-fractie verwijzen daar ook naar. Ook dit jaar wordt door de leden van de fracties van CDA en VVD naar voren gebracht dat het inzetten van deze maatregelen niet zonder nadelen is. Naar aanleiding van de gemaakte kanttekeningen bij de beperking van de inflatiecorrectie op de schijven dit jaar willen wij in het algemeen benadrukken dat ook wij de bezwaren onderkennen die kunnen kleven aan het jaar na jaar aanpassen van het belastingtarief in verband met het inkomensbeleid. Deze zijn in de afweging voor het totale beleidspakket dan ook terdege betrokken. Desalniettemin is besloten tot een beperking van de inflatiecorrectie op de schijven. Het kabinet acht deze keuze verantwoord, mede in het licht van de verslechterende economische vooruitzichten, ten behoeve van het inkomens- en werkgelegenheidsbeleid.

Wij willen hier met betrekking tot de nadelen die verbonden zijn aan het inzetten van het fiscale instrument op deze wijze, nog eens herhalen dat het kabinet zich in de komende periode zal gaan beraden op het belastingstelsel. Op dit voornemen zullen wij in deze memorie nog nader ingaan.

De leden van de CDA-fractie merken op dat het inzetten van het fiscale instrument om het fragiele koppelingsbeleid in stand te houden tot grote fricties zal leiden en contra-productief is voor het door het kabinet nagestreefde werkgelegenheidsbeleid. Zij vragen hoe het kabinet meent dat het beleid inzake het beperken van de inflatiecorrectie bijdraagt aan de beoogde bevordering van de werkgelegenheid. Ook de leden van de VVD-fractie uiten hun bezorgdheid over de gevolgen voor de arbeidsmarkt van het onderhavige plan.

De centrale inzet van het kabinet is in 1993 vanwege de economische omstandigheden een loonmatiging over de gehele linie te bewerkstelligen. Het fiscale beleid op dit punt en het beleid inzake de aanpassingen van de uitkeringen in 1993 moet tegen die achtergrond worden gezien. Uit het totale pakket resulteert een inkomensbeeld met dooreen genomen koopkrachtbehoud over de gehele linie. De in het belastingplan opgenomen beperking van de inflatiecorrectie op de schijflengten maakt onderdeel uit van dit pakket dat samenhangt met het inkomensbeeld. Voor deze beperking van de inflatiecorrectie is gekozen in het brede kader van het inkomensbeeld. Dit vormt een goede basis voor een

gematigde loonkostenontwikkeling en draagt daarmee bij aan een gunstige ontwikkeling van de werkgelegenheid.

De leden van de CDA-fractie spreken hun bezorgdheid uit over de gelegde koppeling tussen de aanpassing van de uitkeringen in 1993 en de toepassing van de inflatiecorrectie op de schijven. Dit blokkeert volgens deze leden steeds meer de manoeuvreerruimte voor het kabinet in tijden waarin flexibiliteit meer dan ooit geboden is. Met de leden van de CDA-fractie zijn wij het eens dat flexibiliteit van belang is. Wij zijn evenwel niet van mening dat de dit jaar gelegde koppeling tussen de aanpassing van de uitkeringen en de inflatiecorrectiefactor op de tariefschijven inbreuk maakt op de manoeuvreerruimte van het kabinet. Het betreft hier een beleidsmatige koppeling. Belangrijk element hierin is dat het kabinet daar waar het dit jaar heeft moeten besluiten tot een afwijking van de koppeling – gelet op een zekere parallelie – ook een maatregel heeft willen treffen met betrekking tot de andere inkomens. Dit jaar heeft dat geleid tot de voorliggende aanpassing in de inflatiecorrectiefactor. Wij hopen hiermee een bevredigend antwoord te hebben gegeven op de vraag van de leden van de VVD-fractie naar een inhoudelijke argumentatie voor deze koppeling. Ook de leden van de CDA-fractie hebben hiernaar gevraagd.

Wij betreuren het dat de leden van de CDA-fractie menen dat op het punt van de inflatiecorrectie sprake is van een bedenkelijke trend om een beoogde tariefverhoging voor de midden- en hogere inkomens te verpakken in een ontmanteling van een wezenlijk onderdeel van de belastingwetgeving, te weten het feitelijk elimineren van de inflatiecorrectie uit de tariefstructuur. In de systematiek van de automatische inflatiecorrectie die wij in de belastingwetgeving kennen, wordt geen wijziging gebracht. Voor 1993 is evenwel besloten de inflatiecorrectie op de *schijflengten* gedeeltelijk ongedaan te maken. Deze beslissing hangt zoals hiervoor is aangegeven onder meer samen met de huidige economische omstandigheden en de aanpassing van de uitkeringen. Met het voorstel voor 1993 (en eerder in 1992) inzake de inflatiecorrectie op de schijflengten wordt op geen enkele wijze reeds een uitspraak gedaan over de volgende jaren. De wet kent, zoals gezegd, een automatische inflatiecorrectie. Voor een wijziging op de toepassing van de inflatiecorrectie is een wettelijke maatregel vereist. Eventueel te treffen maatregelen binnen de fiscaliteit zullen als deze op termijn aan de orde zouden komen op eigen merites moeten worden beoordeeld naar de op dat moment geldende situatie. Aangezien in dit wetsvoorstel de lengten van de schijven rechttoe rechtaan worden aangepast, kunnen wij het niet eens zijn met deze leden als zij opmerken dat het hier zou gaan om het verpakken van een maatregel.

De leden van de CDA-fractie vragen naar de motieven die destijds ten grondslag hebben gelegen aan het opnemen van een inflatiecorrectie in de Wet op de inkomstenbelasting 1964. De regeling is in 1972 in de Wet op de inkomstenbelasting 1964 opgenomen. De bedoeling ervan was het tarief materieel gelijk te laten blijven ondanks het optreden van inflatie of deflatie. Zonder een dergelijke maatregel zou als gevolg van een louter nominale stijging van de inkomens een verhoging van de belastingdruk optreden. Dit hangt samen met de progressieve opbouw van het belastingtarief. Een dergelijke belastingverhoging zou tot stand komen zonder voorafgaande parlementaire gedachtenwisseling en zonder dat regering en parlement zich daarover uitspreken.

De leden van de CDA-fractie schetsen de consequenties van de inkorting van de eerste tariefschijf en de verhoging van de belastingvrije som voor de grondslag van c.q. het economisch draagvlak voor de

belasting- en premieheffing. Zij wijzen daarbij op de uitholling van de grondslag, het effect hiervan op de stijging van de premiepercentages in de eerste tariefschijf, de verhoging van de marginale druk in deze schijf, en de verscherping van de verhouding alleenverdieners–tweeverdieners. Ook zijn deze leden van mening dat deze ontwikkeling haaks staat op de bij de Oort-wetgeving ingeslagen weg naar een zo lang mogelijke eerste tariefschijf.

De inzet van het kabinet voor het beleid 1993 is om binnen de afgesproken lijnen van het financieringstekort en de collectieve lastendruk, goede voorwaarden te scheppen voor een algemeen klimaat van loonmatiging enerzijds en koopkrachtbehoud anderzijds. Bij de invulling van dit beleid is wat betreft de fiscaliteit onder andere gekozen voor een verhoging van de belastingvrije som en een uiteindelijke beperking van de inflatiecorrectie op de tariefschijven tot 0,7%. Bij de afweging terzake zijn de nadelige effecten die geïsoleerd bezien aan deze maatregelen zijn verbonden, terdege door het kabinet onderkend en in de memorie van toelichting voor het voetlicht gebracht. Daarbij is de conclusie getrokken dat deze aspecten in de komende jaren met meer klem in de afweging dienen te worden betrokken. Opgemerkt zij dat ondanks de hiervoor geschetste geïsoleerde gevolgen van de maatregelen het kabinet er toch in is geslaagd als gecombineerd resultaat de gemiddelde en marginale wig op microniveau enigszins te verkleinen. Dit moge ook blijken uit het feit dat bij een gelijkblijvend bruto inkomen het netto inkomen grosso modo in 1993 omhoog zal gaan. Overigens zij erop gewezen dat de premiederving ten gevolge de verhoging van de belastingvrije som niet f 1,16 mrd bedraagt, zoals deze leden aangeven, maar f 750 mln.

Mede in het licht van het voorgaande en gegeven de komende ontwikkelingen, met name de vergrijzing van onze bevolking, dient de in de miljoenennota 1993 aangekondigde herbezinning ertoe om te bezien op welke wijze het fiscale stelsel op de middellange termijn het hoofd aan die ontwikkelingen kan bieden. Het kabinet streeft er naar, zo merken wij op naar aanleiding van een opmerking dienaangaande van deze leden, daarvoor in de eerste helft van het komende jaar een aantal analyses te maken en mogelijke oplossingsrichtingen aan te geven die als basis kunnen dienen voor een discussie over de herbezinning van het fiscale stelsel. Met betrekking tot de fiscale concurrentiepositie van Nederland heeft deze analyse reeds haar beslag gekregen in de oriëntatienota, waarover op korte termijn met de vaste Commissies voor Economische Zaken en voor Financiën uit de Tweede Kamer der Staten-Generaal zal worden gediscussieerd. Het doet ons overigens genoeg dat deze leden verheugd van de voornemens tot een herbezinning hebben kennis genomen.

De leden van de CDA-fractie hebben de indruk dat de invulling van het fiscale beleid steeds meer bij de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid lijkt te komen liggen, terwijl dit naar hun mening bij de bewindslieden van Financiën, als eerste verantwoordelijken, zou moeten thuishoren.

Wij onderschrijven de laatste mening van deze leden. De primaire verantwoordelijkheid voor het fiscale beleid en wetgeving ligt bij de bewindslieden van Financiën. Hierover bestaat in het kabinet geen misverstand. De eventuele afstemming van het fiscale beleid c.q. de fiscale wetgeving op deze nevendoeleinden is dan ook een zaak die tot de eerste verantwoordelijkheid van de bewindslieden van Financiën behoort.

De leden van de CDA-fractie merken voorts op dat een verhoging van het arbeidskostenforfait in het kader van een verdere verfijning van het

inkomensbeleid leidt tot een gratuite tariefverlaging voor hen die de desbetreffende kosten niet maken. Zij zijn dan ook van mening dat het arbeidskostenforfait gezien moet worden als een zeer kostbaar instrument dat het beoogde doel slechts ten dele raakt.

De achtergrond van het arbeidskostenforfait is geschillen tussen belastingplichtige en inspecteur over de hoogte van de kosten ter zake van inkomsten uit arbeid zo veel mogelijk te voorkomen. Ruim 90% van het totale aantal belastingplichtigen met inkomsten uit tegenwoordige arbeid valt thans onder dit forfait. Tegenover een eventuele verhoging van het forfait staan voor een grote groep belastingplichtigen derhalve geen werkelijke kosten. Dit geeft al aan dat de grenzen om langs de weg van het arbeidskostenforfait arbeidsinkomsten te ontzien, onderhand zijn bereikt. Verdere inzet van het arbeidskostenforfait voor dit doel zou vanuit de fiscale systematiek oneigenlijk zijn. Indien zou worden besloten om, bij voorbeeld in het kader van de arbeidsparticipatie, de arbeidsinkomsten verder te ontzien, dan zal er naar andere instrumenten moeten worden omgekeken om dat doel te bereiken.

De leden van de CDA-fractie sommen nogmaals puntsgewijs op welke gevaren zij zien bij deze ingeslagen weg. In reactie op de weergegeven consequenties van het gedeeltelijk terugnemen van de inflatiecorrectie merken wij het volgende op. Het gedeeltelijk terugnemen van de inflatiecorrectiefactor op de schijflengten leidt, zoals deze leden opmerken, inderdaad tot een zekere versteiling van de progressie omdat de schijven in reële termen worden ingekort. Dit komt tot uitdrukking bij de schijf-overgangen. Deze leden gaan ook in op de gevolgen voor de wig. Het partiële effect van de beperking van de toepassing van de inflatiecorrectie vergroot de wig inderdaad enigszins. Daar staat echter tegenover dat de verhoging van de belastingvrije som met f 340 een wigverkleinend effect heeft. Voor 1993 geldt over het geheel genomen dat het gecombineerde belasting- en premietarief in de eerste schijf wordt verlaagd hetgeen een positief effect heeft op de wig, evenals de neerwaartse bijstelling van de premies werknemersverzekeringen in 1993. Het geheel in ogeschouw genomen is er in 1993 ten opzichte van 1992 over het geheel genomen sprake van enige wigverkleining. In de bijlage bij deze memorie is de wig in 1992 en 1993 voor een aantal inkomensniveaus in kaart gebracht.

Deze leden menen voorts dat een inkorting van de eerste schijf ingaat tegen de bij de Oortwetgeving ingezette lijn van een lange eerste schijf, en dat inkorting van de eerste schijf niet gewenst is uit een oogpunt van werkgelegenheidsbeleid. Ook noemen deze leden de consequenties van de versmalling van de premiegrondslag. Deze wegen elk jaar zwaarder. Bij een afweging om te komen tot een beperking in de toepassing van de inflatiecorrectiefactor dient met deze factoren terdege rekening te worden gehouden. De voorliggende voorstellen worden evenwel door het kabinet, mede gezien de verkleining van de wig over de gehele linie in 1993 ten opzichte van 1992, verantwoord geacht.

Met betrekking tot de opmerking dat sprake is van nivellering, merken wij op dat het kabinet de voorgestelde maatregelen bewust zo heeft gekozen om tot een zo evenwichtig mogelijk inkomensbeeld voor alle inkomensgroepen in 1993 te komen.

De leden van de CDA-fractie delen mede kennis te hebben genomen van het rapport «Convergeren en concurreren» van het VNO. In dit rapport wordt – aldus deze leden – hoge prioriteit gevraagd voor substantiële verkleining van de wig door middel van verlaging van de collectieve lastendruk. Deze leden stellen dat de collectieve lastendruk volgens dit rapport 9% hoger is dan het EG-gemiddelde. Volgens het

VNO moet daartoe in een volgende kabinetsperiode een aanzienlijke ingreep plaatsvinden in de belasting- en premieheffing. Deze leden vragen of wij de analyse van het VNO onderschrijven en zo ja, of wij van oordeel zijn dat met een aanpak reeds een begin kan worden gemaakt gedurende deze kabinetsperiode. Wij hebben uiteraard van dit rapport kennisgenomen. Uit het voorwoord blijkt dat het unanieme SER-advies «Convergentie en overleconomie» over de te varen koers in de jaren negentig als leidraad heeft gediend voor deze inbreng van het VNO voor de verkiezingsprogramma's 1994. Wij hebben er nota van genomen dat het VNO inzet op een lastenverlichting van minimaal f 16 à 17 mld voor de volgende kabinetsperiode. Het verschil van 9% waarover de leden van de CDA-fractie spreken, doet zich volgens het rapport voor tussen de nationale wig en het EG-gemiddelde. Wij delen de opvatting van het VNO dat een betekenisvolle verkleining van de wig wenselijk is, gelet op het streven tot verhoging van de arbeidsparticipatie. Ook de SER heeft zich in deze zin uitgesproken in zijn eerdergenoemde advies. Thans werken wij aan een analyse over wigverkleining in het kader van de herbezinning op het fiscale stelsel.

3. Indirecte belastingen

Met de leden van de CDA-fractie zijn wij verheugd dat de afschaffing van de fiscale grenzen haar beslag krijgt met ingang van 1 januari 1993. Het doet ons genoegen dat deze leden de redenering met betrekking tot het besluit geen parkeertarief te introduceren, kunnen volgen. Hoewel wij in algemene zin geen tegenstander zijn van overgangsregelingen menen wij, dit in reactie op de opmerking van deze leden, dat de door ons genoemde nadelen die zijn verbonden aan de introductie van een tijdelijk derde btw-tarief (parkeertarief) toch zwaarder wegen dan de voordelen die daaraan wellicht voor een enkele sector zijn verbonden.

Het verheugt ons dat de leden van de CDA-fractie het besluit ter zake van het handhaven van het verlaagde btw-tarief voor sierteeltprodukten onderschrijven. Wij hebben kennis genomen van de opvatting van deze leden over de notulenverklaring inzake de tarieftoepassing voor deze produkten.

De leden van de CDA-fractie gaan voorts in op de toepassing van het verlaagde tarief voor kunst-, antiek- en verzamelvoorwerpen en vragen te bevestigen dat het verlaagde tarief voor deze goederen blijft gehandhaafd zolang de nog tot stand te komen Zevende btw-richtlijn niet anders voorschrijft. Wij merken daarover op dat wij in dit kader besloten hebben gebruik te maken van de mogelijkheid ter zake het verlaagde tarief te handhaven. In de besprekingen in EG-verband, die onder het komende Deense Voorzitterschap zullen worden voortgezet, is consensus ontstaan over toepassing van het algemene btw-tarief voor het belasten van de marge. Omdat slechts de marge belast wordt en niet de gehele verkoopprijs – zoals het normale btw-stelsel voorschrijft – leidt de toepassing van het algemene tarief tot een geringere effectieve druk. Hierdoor wordt het beoogde resultaat van deze richtlijn – verzachting van de gevolgen van de cumulatie van belasting – gerealiseerd. Dit resultaat kan ook worden bereikt door op deze goederen het verlaagde tarief toe te passen over de gehele verkoopprijs – wij begrijpen de vraag van de leden van de CDA-fractie aldus – maar zoals gezegd is voor de onderhavige goederen het uitgangspunt dat het algemene tarief wordt toegepast over de marge.

4. Pleziervaartuigenbelasting

De leden van de CDA-fractie menen dat de extra verhoging van de dieselaccijns met 1 cent ter compensatie van de reeds ingeboekte opbrengst van de pleziervaartuigenbelasting geen schoonheidsprijs verdient. Dit klemt temeer – aldus deze leden – nu de beoogde opbrengst van die belasting tijdelijk wordt afgewenteld op de sector wegvervoer. Deze leden wijzen in dit verband naar hun inbreng voor het voorlopig verslag op wetsvoorstel 22 697 (wijziging van de Wet op de accijns). De leden van de SGP-, RPF- en GPV-fractie vragen of er nog andere mogelijkheden zijn gezien om de begrote middelen te verkrijgen die als gevolg van het achterwege blijven van de pleziervaartuigenbelasting niet beschikbaar komen.

In de gedachtenwisselingen met de Tweede Kamer is het punt van de dekking ter compensatie van het budgettaire tekort, veroorzaakt door de vertraging bij de invoering van de pleziervaartuigenbelasting, meermalen aan de orde geweest. In de memorie van antwoord aan de Tweede Kamer hebben wij medegedeeld dat voor temporisering van de uitgaven – hetgeen een alternatief zou zijn geweest – niet is gekozen vanwege het belang dat het kabinet hecht aan deze uitgaven in het kader van de Derde nota waterhuishouding en het Natuurbeleidsplan. Bovendien zou dit ook op praktische bezwaren stuiten aangezien met de projecten in het kader van de Derde nota waterhuishouding en het Natuurbeleidsplan reeds dit jaar een aanvang is gemaakt. Ook andere dekkingsmogelijkheden zijn gezien, zoals in de nota naar aanleiding van het eindverslag is vermeld. Voor een deel bleek financiering door dezelfde doelgroep mogelijk aangezien de pleziervaart per 1 januari 1993 niet langer van de laagbelaste dieselolie maar van de hoogbelaste dieselolie gebruik dient te maken. Dit levert f 17 mln op jaarbasis op. Voor het restant van het te dekken bedrag komt een tijdelijke verhoging van de dieselaccijns met 1 cent het meest in aanmerking, zo hebben wij na afweging van alternatieven geconcludeerd. Wel erkennen wij – dit in reactie op de opmerking ter zake van de CDA-fractie – dat dit een beperkte lastenverzwaring voor de sector wegvervoer impliceert voor 1993.

De leden van de fractie van het CDA vragen naar het karakter van de pleziervaartuigenbelasting. Zij wijzen op de nota naar aanleiding van het eindverslag aan de Tweede Kamer waarin nog eens uitdrukkelijk is uiteengezet dat de opbrengst van de pleziervaartuigenbelasting is aangewend ten behoeve van de maatregelen aangekondigd in het Natuurbeleidsplan en de Derde nota waterhuishouding. Dit wekt, zo menen deze leden, de indruk dat hier sprake is van een bestemmingsheffing. Dit is volgens hen echter niet het geval: de pleziervaartuigenbelasting moet immers een rijksbelasting ten bate van de algemene middelen worden. Zij wensen over deze principiële vraag een duidelijke uitspraak van de bewindslieden.

De pleziervaartuigenbelasting zoals wij die willen voorstellen is geen bestemmingsheffing maar een belasting waarvan de opbrengst tot de algemene middelen moet worden gerekend. Dit betekent dat mee- of tegenvallers in het algemene budgettaire beeld worden betrokken en niet direct hun weerslag vinden in de omvang van de uitgaven. Ook de vertraging bij de invoering van de pleziervaartuigenbelasting is op een dergelijke wijze beschouwd. Het feit dat toch indirect een koppeling wordt gelegd met bepaalde uitgaven betekent niet dat de desbetreffende inkomsten een bepaalde bestemming krijgen, maar dat binnen het totale budgettaire beeld de inkomsten uit de pleziervaartuigenbelasting de uitgaven ten behoeve van de Derde nota waterhuishouding en het Natuurbeleidsplan mogelijk maken.

De leden van de CDA-fractie zouden het zeer op prijs stellen te vernemen waarom het kabinet niet de kans heeft aangegrepen om een provinciale of gemeentelijke heffing te introduceren, aangezien zich hier bij uitstek een gelegenheid voordoet om conform het regeringsbeleid het provinciale of gemeentelijke belastinggebied te vergroten. In verband daarmee vragen zij of het kabinet bereid is een mogelijke overheveling van de pleziervaartuigenbelasting naar provincies of gemeenten in de overwegingen te betrekken. Naar aanleiding daarvan merken wij het volgende op.

Zoals bekend heeft de Commissie-De Kam op 31 augustus jl. een rapport gepresenteerd waarin een aantal mogelijkheden wordt geschetst aan de hand waarvan het eigen belastinggebied van de lagere overheden zou kunnen worden verruimd. Het kabinet is voornemens om daaromtrent zeer binnenkort een voorlopig standpunt te formuleren en aan de Staten-Generaal te zenden. In de daarop volgende definitieve standpuntbepaling zal onder meer aandacht worden besteed aan de door deze leden geopperde mogelijkheid om de pleziervaartuigenbelasting over te hevelen naar provincies of gemeenten. Overigens merken wij op dat de Commissie-De Kam in haar rapport heeft aangegeven dat een pleziervaartuigenbelasting als algemene belasting voor de lagere overheden minder geschikt lijkt.

De meeropbrengst door het verplichte gebruik van hoogbelaste dieselolie door de pleziervaart, waarnaar de leden van de SGP-, RPF- en GPV-fractie vragen, bedraagt f 17 mln. per jaar.

5. Verkeer en Vervoer

De leden van de fractie van de PvdA vragen een overzicht van de kale benzineprijzen in België en Duitsland, gelet ook op de suggestie bij de behandeling in de Tweede Kamer dat de grenseffecten mede worden veroorzaakt door het prijsbeleid van de oliemaatschappijen. Het prijsverschil aan de grens zou, met andere woorden, maar ten dele door accijnsverschillen worden veroorzaakt. Is deze conclusie juist, zo vragen deze leden.

De huidige kale brandstofprijzen (pompprijzen exclusief belastingen) in Nederland, Duitsland en België zijn, afgerond op hele centen, als volgt. Voor gelode superbenzine respectievelijk 52, 44 en 53 cent per liter; voor loodvrije Eurosuper 52, 50 en 53 cent per liter; voor dieselolie 44, 43 en 51 cent per liter. De pompprijzen waarvan deze kale brandstofprijzen zijn afgeleid, zijn ontleend aan een kleine steekproef onder de tankstations in onze grensstreek. De prijzen bij andere tankstations in alle drie de beschouwde landen kunnen dan ook van de bedoelde pompprijzen afwijken. Dit geldt in het bijzonder voor de prijzen van tankstations die niet in de grensstreek liggen.

De samenstelling van het verschil per 1 januari 1993 tussen de pompprijs in Nederland en die in onze buurlanden blijkt voor de drie hiervoor onderscheiden soorten brandstoffen uit het volgende overzicht.

Bij het opstellen van het overzicht is uitgegaan van de pompprijzen die per 1 januari 1993 zouden voortvloeien uit ongewijzigd blijvende kale brandstofprijzen per begin december 1992 zoals hiervoor bedoeld en uit de relevante belastingen en heffingen in de drie landen zoals die op 1 januari 1993 naar verwachting zullen zijn. Zo is rekening gehouden met de gevolgen van de verhoging van de dieselaccijns in ons land per 1 januari 1993 met 11 cent per liter en met de gevolgen van de verhoging van het algemene tarief van de omzetbelasting in Duitsland tot 15% per dezelfde datum. In de gevallen waarin de verschillen in de kolommen «prijs vóór belastingen» zoals opgenomen in het hierna volgende

overzicht, afwijken van de verschillen die berekend kunnen worden uit de kale brandstofprijzen zoals hiervoor verstrekt, is de oorzaak daarvan gelegen in de omstandigheid dat ter wille van de overzichtelijkheid steeds is afgerond op gehele centen per liter.

	Verschil in centen per liter tussen Nederland en							
	Duitsland				België			
	pomp-prijs	btw	accijnzen in ruime zin	prijs vóór belastingen	pomp-prijs	btw	accijnzen in ruime zin	prijs vóór belastingen
gelode super	+24	+7	+10	+7	+10	-1	+13	-2
Euro loodvrij	+16	+5	+8	+3	+15	-0	+16	-1
dieselolie	+1	+3	-3	+1	-16	-4	-4	-8

Uit dit overzicht blijkt dat de verschillen tussen de pompprijzen aan deze en gene zijde van onze grens tot stand komen onder invloed van een aantal factoren. De bedoelde verschillen worden ten dele veroorzaakt door verschillen in de hoogte van de accijns en soortgelijke heffingen, ten dele door verschillen in de omzetbelasting (deze worden zowel veroorzaakt door verschillen in het tariefpercentage als door verschillen in pompprijzen exclusief btw) en ten dele door verschillen in de prijs vóór belastingen. Ook blijkt dat de relatieve betekenis van elk van de drie genoemde oorzaken verschillend is per brandstof en tevens anders is ten opzichte van België dan ten opzichte van Duitsland.

De leden van de SGP-, GPV- en RPF-fractie vragen of het kabinet zich inmiddels heeft bezonnen op een mogelijkheid om de pomphouders in de grensstreek financieel tegemoet te komen. Deze leden vragen in dit verband of een regeling wordt voorbereid die een financiële tegemoetkoming verleent met terugwerkende kracht tot 1 januari 1993.

De haken en ogen die zijn verbonden aan een regeling zoals door deze leden bedoeld, moeten niet worden onderschat. Dit is ook gebleken tijdens de behandeling van het onderhavige wetsvoorstel in de Tweede Kamer. Te wijzen valt in dit verband onder meer op de aspecten die verband houden met de criteria voor de toepassing van een zodanige regeling, met de invloed van een tegemoetkoming op de concurrentieverhoudingen tussen de tankstationhouders (binnen Nederland en over de grens), met de controle en de uitvoerbaarheid, met de perceptiekosten en met de risico's van oneigenlijk gebruik. Wij hebben nog geen oplossing gevonden voor de door deze leden aangesneden problematiek.

Ten slotte vragen de leden van de CDA-fractie wanneer concrete voorstellen tot lagere btw-tarieven voor milieuvriendelijke en energiebesparende goederen en diensten kunnen worden verwacht. Op grond van de btw-tarievenrichtlijn zal de werkingssfeer van de verlaagde btw-tarieven over twee jaar aan een eerste onderzoek worden onderworpen. Ingevolge de bij deze richtlijn opgenomen raadsverklaring dient de Commissie daarbij ook aandacht te schenken aan de mogelijkheid van een verlaagd btw-tarief voor eerder genoemde produkten. Wat de gedachtenwisseling op dit punt met de Staten-Generaal betreft zal – zoals tijdens de mondelinge behandeling in de Tweede Kamer naar voren is gebracht – de tweede ondergetekende in de loop van 1993 aan de Tweede Kamer berichten; een nadere tijdsaanduiding valt momenteel nog niet te geven. De aan een dergelijke wijziging van de btw-tarief-indeling verbonden administratieve en overige aspecten zullen in dat kader worden gezien.

6. Aanpassing betaaltermijnen

De leden van de CDA-fractie hebben met reserve kennis genomen van het voorstel tot aanpassing van de betaaltermijnen, omdat – zo stellen zij – een incidentele uitzondering wordt gemaakt voor één bepaalde soort rijksbelasting. Wij menen dat deze benadering op een misverstand berust. Het voorstel tot aanpassing van de betaaltermijnen betreft immers niet alleen een wijziging van de Algemene wet inzake rijksbelastingen – waarin de betaaltermijnen van de afdracht- en voldoeningsbelastingen zijn vervat –, doch ook een wijziging van de Invorderingswet 1990. In deze wet zijn de betaaltermijnen voor de andere rijksbelastingen opgenomen, waarvoor op overeenkomstige wijze een afwijking van de Algemene termijnenwet is voorgesteld. Aldus beschouwd lijkt de stelling dat het voorstel niet door overwegingen van recht, rechtsvergelijking of rechtseenheid zou zijn ingegeven dan ook moeilijk verdedigbaar.

Dat de discussie zich in de loop van de behandeling van het voorstel door de Tweede Kamer heeft geconcentreerd op de betaaltermijnen voor de afdracht- en voldoeningsbelastingen, zoals de loon- en omzetbelasting, is overigens wel verklaarbaar. Bij deze belastingen ligt verreweg het grootste deel van het materiële belang van het voorstel tot aanpassing van de betaaltermijnen. Daar komt bij dat de loon- en de omzetbelasting in de meeste gevallen per kwartaal of per maand worden aangegeven en betaald, zodat het ook meermalen per jaar kan voorkomen dat een betaaltermijn in een weekend eindigt. Niettemin geldt het voorstel voor alle rijksbelastingen, dus ook voor de belastingen die bij wege van aanslag worden geheven. Voor het leeuwedeel van de belastingaanslagen ter zake van die aanslagbelastingen zou hetzelfde resultaat overigens ook zonder wetswijziging kunnen worden bereikt, namelijk door aanslagbiljetten niet meer – zoals thans gebeurt – op het eind van een maand te dateren, maar op de dag waarop het aanslagbiljet wordt verzonden. Dit is gemiddeld veertien dagen eerder.

Deze leden merken voorts terecht op dat een budgettaire opbrengst van de voorgestelde maatregel niet blijkt te zijn ingeboekt. Tijdens de behandeling in de Tweede Kamer is niet ontkend dat er mogelijk sprake kan zijn van enig rente-effect en als gevolg daarvan van enige budgettaire opbrengst. Hoe groot dit zal zijn, is echter niet bij benadering te zeggen. Dit zal mede bepaald worden door aanpassingen in het betalingsverkeer. De verwachting is namelijk dat als gevolg van de voortschrijdende automatisering ontwikkelingen in het betalingsverkeer zullen plaatsvinden die het mogelijk maken dat de verschuldigde belasting ook in de toekomst op het laatst mogelijke moment zal kunnen worden betaald. Zoals thans reeds mogelijk is geleverde autobrandstof ogenblikkelijk met behulp van giraal verkeer af te rekenen, zo verwachten wij dat het niet lang hoeft te duren voordat ook een *modus* is gevonden voor het aldus betalen van verschuldigde belasting.

De vraag van deze leden aan te geven of andere uitzonderingen op de Algemene termijnenwet specifiek vergelijkbaar zijn met de voorgestelde uitzondering is in concreto moeilijk te beantwoorden, omdat een afwijking van de Algemene termijnenwet veelal berust op overwegingen die voor dat specifieke geval gelden. Voor zover wij hebben kunnen nagaan, hebben de meeste afwijkingen evenwel ten doel een door de werking van de Algemene termijnenwet ontstane verlenging van de termijn ongedaan te maken. In zoverre komt de thans voorgestelde uitzondering daarmee overeen.

Deze leden vragen vervolgens wat de sanctie is indien de betaling buiten de schuld van de belastingschuldige niet tijdig bij de ontvanger arriveert. Het te laat betalen van belastingen zal in het algemeen veroorzaakt worden door een (bewust) handelen of nalaten van degene die de

belasting moet betalen. Bij afdracht- en voldoeningsbelastingen is thans op niet tijdige betaling een boete gesteld van ten hoogste 10% van het verschuldigde bedrag, zij het dat op grond van uitvoeringsregelen bij een eerste verzuim geen boete volgt, bij het tweede verzuim een gedeelte daarvan en pas bij een derde en volgende verzuim de boete conform de wet wordt opgelegd. Overigens geldt ook bij het opleggen van de boete het zogenoemde avas-beginsel, hetgeen wil zeggen dat bij afwezigheid van (alle) schuld geen boete wordt belopen.

De Minister van Financiën,
W. Kok

De Staatssecretaris van Financiën,
M. J. J. van Amelsvoort

Wijziging van een aantal belastingwetten in het kader van het belastingplan 1993

De gemiddelde en marginale wig in 1992 en 1993.

Tabel 1: De gemiddelde wig (tussen haakjes de invloed van LB/IB inclusief premie volksverzekeringen)

	1992	1993
<i>alleenverdieners met kinderen</i>		
minimumloon	29 (21)	27 (20)
modaal	41 (24)	40 (23)
2x modaal	53 (30)	52 (30)
4x modaal	58 (40)	58 (40)
<i>alleenstaanden zonder kinderen</i>		
minimumloon	44 (27)	42 (27)
modaal	50 (27)	49 (27)
2x modaal	55 (32)	54 (32)
4x modaal	60 (41)	59 (42)

Tabel 2: De marginale wig (tussen haakjes de invloed van de LB/IB inclusief premie volksverzekeringen)

	1992	1993
<i>alleenverdieners met kinderen</i>		
minimumloon	60 (28)	58 (27)
modaal	60 (28)	59 (28)
2x modaal	57 (43)	56 (45)
4x modaal	65 (53)	65 (53)
<i>alleenstaanden zonder kinderen</i>		
minimumloon	61 (29)	58 (27)
modaal	60 (28)	59 (29)
2x modaal	57 (44)	56 (44)
4x modaal	65 (53)	65 (53)